

Geen oogkleppen meer op:

*Gezondheid en welzijn van paardachtigen
in Europa in 2015*



Samenvatting

Een rapport van “World Horse Welfare”
en “Eurogroup for Animals”

**EUROGROUP
4ANIMALS**



WorldHorseWelfare

Samenvatting

Dit rapport geeft een overzicht van de paardensector in de EU in 2015, waarbij welzijnsproblemen worden gesignaleerd, de huidige wetgeving geanalyseerd wordt en aanbevelingen worden gedaan om deze dieren beter te beschermen.

Paarden zijn wellicht de meest veelzijdige dieren die de mens heeft gedomesticeerd. Ook in de 21ste eeuw hebben ze voor de mens nog steeds meerdere functies. Hoewel ze door deze diversiteit in gebruik dicht bij de mens zijn gebleven, ontstaan hierdoor ook problemen bij hun juridische bescherming. Het paard past niet eenduidig binnen moderne wetgeving en beleid, ze zijn veelal huisdier noch landbouwhuisdier en die gegeven benadeelt vaak hun welzijn.

Veelzijdigheid en diversiteit

Volgens officieel beschikbare cijfers zijn er zeven miljoen paardachtigen in de Europese Unie (EU), die voor de meest uiteenlopende doeleinden gebruikt worden: het werkelijk aantal gehouden dieren ligt waarschijnlijk veel hoger.

De paardensector:

- biedt werkgelegenheid aan minstens 896.000 mensen in de EU;

- levert ruim € 100 miljard per jaar op;

- beslaat minstens 2,6 miljoen hectare land in de EU.

Door de grote diversiteit van de sector en de gefragmenteerde organisatiestructuur die daarmee gepaard gaat, geeft de beschikbare informatie vaak een vertekend en onjuist beeld van centraal georganiseerde activiteiten, zoals paardensport of paardenraces op topniveau.

In sommige EU-gebieden zijn paarden en ezels ook belangrijk als werkdier, maar de meeste dieren worden gehouden als huis- of recreatiedier. Waarschijnlijk worden deze dieren nooit bij een centrale organisatie geregistreerd, waardoor ze niet voorkomen in de informatie van branche- of stakeholdersorganisaties.

Wetgevers moeten zich meer bewust zijn van het bestaan van deze dieren en hun eigenaren en er in hun beleid aandacht aangeven. Het is alleszins redelijk te veronderstellen dat er meer onderzoek nodig is om te komen tot integrale beleidskaders voor het op verantwoorde wijze paarden te houden.

Problemen binnen wetgeving

De EU-wetgeving alleen al kent meerdere definities van het begrip 'paardachtigen' en verscheidene contextuele aanduidingen die afhankelijk zijn van het gebruik van het dier. Het zijn huisdieren, landbouwhuisdieren, maar ook wilde dieren.

Tussen de 28 lidstaten bestaan substantiële verschillen in bepaalde aspecten van wet- en regelgeving. De meeste lidstaten hebben een vorm van dierenwelzijnswetgeving, maar de bepalingen in deze wetgeving lopen op fundamentele aspecten zeer uiteen. Dit geldt bijvoorbeeld voor wettelijk geaccepteerde redenen voor euthanasie.

De EU-wetgeving wordt vaak op verschillende wijze gehandhaafd binnen de EU. Vooral 'Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad inzake de bescherming van dieren tijdens transport' en daarmee samenhangende activiteiten is een bijzonder punt van zorg. Niet alleen voldoen de bepalingen van de verordening niet aan

recent wetenschappelijk inzicht inzake de negatieve gevolgen van het lange afstandstransport van paardachtigen, er zijn ook grote verschillen in het handavingsniveau. De verordening heeft daarnaast vooral betrekking op transporten voor commerciële doeleinden. Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie (de verordening paardenidentificatie) is geïdentificeerd als een ander punt van zorg door het paardenvleeschandaal van 2013. Hier wordt nu vooruitgang geboekt met Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie (door de vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen (verordening paardenpaspoort)). Hoewel de lidstaten en de Commissie hierin overeenstemming bereikten, melden enkele lidstaten dat ruim 70 organisaties verantwoordelijk zijn voor de afgifte van paspoorten binnen hun grenzen. Het is dus niet verrassend dat het systeem momenteel gefragmenteerd en niet inzichtelijk is. Dit wordt geïllustreerd door de sterk uiteenlopende schattingen van de paardenpopulatie in de EU als onderbouwing van een niet goed functionerend identificatiesysteem.

Nog steeds welzijnsproblemen

Paardenwelzijn heeft nog steeds aandacht. Hoewel sommige lidstaten met unieke vraagstukken te maken hebben, wordt uit het onderzoek een aantal hoofdthema's duidelijk. De problemen die het meest worden gemeld door respondenten bij enquêtes van Europese niet-gouvernementele organisaties (NGO's) zijn:

Problemen met de huisvesting en verzorging van paarden, waaronder:

- o Te weinig ruimte;
- o Lange periodes van op stal staan zonder bewegingsvrijheid in de buitenlucht en zonder mogelijkheid tot sociale interactie;
- o Gebrek aan kennis over een juiste verzorging bij eigenaren;
- o Verwaarlozing (het niet voldoen aan basisbehoeften, zoals voedsel en water).

Trainingsmethoden en hanteringsmethodieken die welzijnsaantastend zijn, ook in de paardensport.

Het houden van paarden voor de slacht.

De behandeling van werkpaarden.

Een gebrek aan toegang tot professionals zoals dierenartsen, hoefsmeden en zadel- en tuigmakers.

Dit inachtnemend doen we een aantal specifieke aanbevelingen voor de Europese Commissie, de Bevoegde Autoriteiten, het Voedsel en Veterinaire Bureau en koepelorganisaties in de paardensector. Zij zouden zeker moeten stellen dat:

- De gezondheid en welzijn van paarden op EU-niveau wordt beschermd door het invoeren en implementeren van adequate en handhaafbare wet- en regelgeving en effectieve handhaving;
- De risico's op ziekteuitbraken in de sector worden herkend en aangepakt;
- Er zowel in wetgeving als beleid een groeiende bewustwording is van de meervoudige betekenis en inzet van paarden, zowel bedrijfsmatig als particulier;
- Er gekozen wordt voor een uniforme begripsbepaling van de positie van paarden in Europese wetgeving.

Aanbevelingen

De Europese Commissie:

- zou een Eurostatonderzoek moeten laten uitvoeren om de economische en maatschappelijke impact van alle aspecten van de paardensector in kaart te brengen;
- moet TRACES-gegevens veel sneller openbaar maken dan momenteel het geval is;
- moet kiezen voor één definitie die bepaalt welke specifieke dieren worden gerekend tot de paardachtigen als uitgangspunt voor alle relevante wetgeving;
- dient de toepasbaarheid van de derogatie voor geregistreerde paardachtigen aan te passen voor de doeleinden van Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad, zodat het bewijs van het reisdoel bijgesloten moet worden als het transport langer dan 8 uur duurt;
- moet het mogelijk maken dat de Bevoegde Autoriteiten in een lidstaat de uitgifte van paspoorten radicaal stroomlijnen;
- moet voorstellen doen om Richtlijn 98/58/EG van de Raad te vervangen door soortspecifieke welzijnswetgeving voor paardachtigen. Dit om meer harmonisatie tussen de lidstaten te bevorderen en een gelijk speelveld te creëren om de Europese markt te ondersteunen;
- dient onafhankelijk gemonitorde CCTV voor paardachtigen verplicht te stellen in slachthuizen;
- dient de regels voor etikettering betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten van vlees van paardachtigen uit te breiden, zoals uiteengezet in Verordening (EU) nr.1169/2011;
- dient de ontwikkeling van richtlijnen voor goede praktijken te bevorderen die aansluiten bij naleving van wetgeving en bijdragen aan uniforme handhaving, bijvoorbeeld door het faciliteren bij de vertaling van zulke documenten en de verspreiding ervan;
- zou het opstellen en verspreiden van informatie over een goede zorg voor paarden moeten stimuleren en zou moeten overwegen om kennisopbouw en deskundigheidsbevordering over het welzijn van landbouwhuisdieren te verbreden met aandacht voor paardenwelzijn;
- moet ervoor zorgen dat diergezondheid, dierenwelzijn en identificatie en registratie van dieren deel uitmaken van elke handelsonderhandeling. Daarnaast dient alleen de import van paardenvlees uit derde landen te worden toegestaan waar de normen voor dierenwelzijn, diergezondheid en voedselveiligheid vergelijkbaar zijn met die van de EU;
- dient te zorgen voor procedures waarmee op kan worden getreden als overtredingen van de wetgeving voor dierenwelzijn en diergezondheid worden geconstateerd als Bevoegde Autoriteiten niet snel genoeg acteren;
- moet ervoor zorgen dat de normen van derde landen voor de toediening van geneeskundige producten die mogelijk schadelijk zijn voor de menselijke gezondheid bij het importeren van dierlijke producten worden gelijkgesteld met de EU-normen op deze terreinen.

Het Voedsel en Veterinaire Bureau:

- dient regelmatig onaangekondigde inspecties bij EU-gecertificeerde slachthuizen en uitbeenders in derde landen te houden, alsmede andere onderdelen van de productieketen te inspecteren tijdens deze inspecties.

De Europese Commissie en de Bevoegde Autoriteiten:

- moeten dringend actie ondernemen om de tekortkomingen in de identificatie en registratie van paarden aan te pakken;
- moeten in hun communicatieplannen voor Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie rekening houden met hoe er in de verschillende lidstaten naar paarden gekeken wordt;
- dienen in het beleid voor landbouw en toerisme rekening te houden met werk- en rijpaarden. De ontwikkeling van de inzet van paarden in deze sectoren dient zich te richten op dierenwelzijn. Wanneer het welzijn van de paarden wordt geschaad, moet hier tegen worden opgetreden;
- worden gevraagd via goede informatie aan recreanten te ondersteunen bij diervriendelijke keuzes als zij kiezen voor activiteiten met paarden en andere paardachtigen;
- moeten zich op de hoogte stellen van de opkomende sectoren in de markt voor paarden en stilstaan bij de vraag welke rol wetgeving hierin speelt voor goed dierenwelzijn en consumentenveiligheid.

De Bevoegde Autoriteiten:

- moeten bepalen wanneer een paard als 'semi-wild' wordt aangeduid (dit is een dier met een eigenaar) en wanneer geen sprake is van een natuurlijk persoon als eigenaar. De wetgeving dient duidelijk te maken wat het verschil tussen deze twee categorieën is en waar de verantwoordelijkheid voor de gezondheid en het welzijn van de dieren ligt;
- dienen meldingen over inhumane praktijken bij euthanasie steeds met spoed te onderzoeken, zoals het gebruik van middelen zoals T-61 zonder voorafgaande adequate verdoving.;
- dienen ervoor te zorgen dat zij bij het opstellen van dierenwelzijnsbeleid rekening houden met de specifieke behoeften van paardachtigen en er niet van uit te gaan dat deze zondermeer gedekt worden door de algemene regelgeving voor landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren;
- moeten erop toezien dat toegelaten paardenslachthuizen kunnen aantonen dat hun voorzieningen en het kennisniveau van hun personeel voldoende zijn afgestemd op de specifieke welzijnsbehoeften van de dieren;
- dienen zelfreguleringsprogramma's te erkennen als waardevol, maar tegelijkertijd te beschouwen als uitbreiding van de welzijnswetgeving, niet als vervanging ervan;
- dienen ervoor te zorgen dat het handhavingsbeleid in Europese regelgeving de mogelijkheid biedt voor afschrikwekkende sancties, ongeacht de vestigingsplaats van het bedrijf binnen de EU die de sancties krijgt opgelegd.

Koepelorganisaties in de paardensector:

- dienen paardeneigenaren te stimuleren om ervoor te zorgen dat welzijnsproblemen aan het einde van het (werkzame) leven van het dier worden voorkomen en dit te promoten als een belangrijk aspect van het verantwoord houden van dieren;
- dienen goed paardenwelzijn in sport en recreatie gelijk te stellen aan de veiligheid van de ruiter en een hogere prioriteit toe te kennen dan elk ander belang.



Front cover photography courtesy and copyright of:

Top row left-right: The Donkey Sanctuary; World Horse Welfare; World Horse Welfare

Middle row left-right: Shutterstock – Pixino; World Horse Welfare; ANDA

Bottom row left-right: World Horse Welfare; World Horse Welfare; Shutterstock – Maren Wulf